

TYÖLLISYDENHOITO
ELINVOIMATEKIJÄNÄ
KUNNASSA

TYÖLLISYYDENHOIDON TALOUDELLISTEN VAIKUTUSTEN SEURANTA

Panostamalla työllisyyspalveluihin kunnat lisäävät kunnallisverotuloja, saavuttavat säästöjä työmarkkinatuen kuntaosuudessa sekä vähentävät maksupainetta toimeentulotuessa sekä sosiaali- ja terveystalouden osuudessa. Taloudelliset kannustimet ohjaavat kuntia lisäämään omaa palvelutarjontaan ja työllistämään työttömiä. Jo palveluihin aktivoimalla ja osallistumisella on myönteisiä vaikutuksia sekä yksilön että kunnan talouteen. Suurimmat vaikutukset syntyvät, kun palvelut johtavat takaisin työmarkkinoille ja työllistymiseen. **Kunnan tasolla tulisi olla tietoisuus työllisyyspalveluiden käytettävien panosten ja tuotosten suhteesta. Tämä tieto auttaa tunnistamaan vaikuttavimmat keinot ja rohkaisee myös satsaamaan riittävästi työllisyyspalveluihin.**

TAVOITTEENA KUNTALAISTEN TYÖLLISYYDEN, HYVINVOINNIN JA OSALLISUUDEN EDISTÄMINEN

Työllisyyspalveluiden ja sosiaalipalveluiden toteuttaminen on limittäistä, eivätkä vastuut ole aina selkeitä toimijoillekaan. **Rahoitus ja tavoitteet tulisi saada toimijakeskeisyydestä lähemmäs yksilön työllistymistä.** Polku pitkäaikaiseen työttömyyteen on usein monen negatiivisen tapahtuman seurausta. Polku takaisin työllisyyteen vaatii niin ikään useamman positiivisen tapahtuman ja pitkäjänteisiä palveluita. Yksilön polun seuranta mahdollistuu esim. omaohjaajien kautta.

YHTEISTYÖN MAHDOLLISUUDET YLI HALLINTO- JA ORGANISAATORAJOJEN

Työllisyyspalveluiden ekosysteemi koostuu yhteyksistä työnantajiin, koulutuspalveluihin, elin- ja asuinympäristöön, sosiaaliturvaan ja terveydenhuoltopalveluihin. **Oikea palvelu oikeaan aikaan tukee työelämään etenemistä.**

Palvelujen tuottamisessa erilaiset yhteistyömallit lähikuntien kanssa mahdollistavat palvelujen tarjoamisen varsinkin pienissä kunnissa.

Keskimäärin kunnat saavat lähes kaksinkertaiset taloudelliset hyödyt työllisyyspalveluiden panostuksiin nähden.

Vaikuttavimpia palveluita ovat tyypillisesti palkkatuettu työllistäminen. Myös yhteistyö ja tuet yrityksille ja erityisesti järjestöille ovat tuottaneet merkittäviä talousvaikutuksia sellaisissa kunnissa, joissa työtä on tehty pitkäjänteisesti. Hyvänä esimerkkinä tästä on mm. Oulun kaupunki. Arviointiselvitykset ovat tuoneet kunnille tietoa tiedolla johtamiseen, palveluiden tehostamiseen ja kehittämiseen sekä uusien palveluiden suunnitteluun. Kemin ja Vaasan kaupungit ovat esimerkiksi käyttäneet arvioita osana työllisyyspalveluiden toiminnallista vuosiraportointia. Talousvaikutuksia on hyödynnetty myös esimerkiksi palveluhankintojen ja niiden tulosperusteiden määrittelyyn esimerkiksi Hämeenlinnan kaupungissa.

Lähde -
www.mikkokesa.fi/tyta

PALVELUPOLKU ASIAKKAAN MUKAAN

Kuopiossa luodaan hybridimalli työllisyysdenhoitoon. Työllisyyden palvelutorilla on kasvokkain kohtaamisen lisäksi digitaalinen palvelu, johon kerätään tietoja asiakkaan palvelupolusta. Tavoitteena on tunnistaa ja seurata yksilöllisemmin asiakkaan tuen tarvetta, ja tarjota paremmin kohdennettuja palveluita oikeaan aikaan. Asiakas hallitsee itse tietojansa, ja voi jakaa oikeuden käyttöliittymään esim. osaamispäivityksien tekemistä varten.

LAKISÄÄTEISEN SOSIAALIPALVELUN TUOTTAMISESTA ELINVOIMAN TUKEMISEEN

Vaikuttavuutta tiedolla johtamisella

	ELINVOIMAPALVELU	SOSIAALIPALVELU
Strateginen sijoittelu	Elinvoimastrategian osana	Sosiaali- ja terveystoimen alla
Kunnan panos	Vapaaehtoinen panostus	Lakisääteinen velvollisuus
Työllisyyden tuen näköala	Työllistämisen ekosysteemissä kaikille yhdenvertainen ja saavutettava työelämä	Ohjauksen pääpaino kuntouttavassa työtönnässä
Poliittinen tahtotila	Kuntapäätäjät tietoisia työllisyydenhoidon mekanismeista	”Kaikki kuntouttavaan”-asenne
Työtön nähdään	Aktiivinen potentiaali työmarkkinoilla	Kustannus palveluiden käyttämisestä

ENNAKOINTI TYÖKALUKSI

Tampereella käytetään työllisyyden ennustamiseen erilaisia skenaariotyökaluja. Skenaarioiden avulla seurataan mm. työmarkkinatuen kuntasuuden kehittymistä. Ennaltaehkäisevällä työllisyystoimilla voidaan vaikuttaa ennusteen toteutumiseen, ja pystytään osaltaan näkemään toimien vaikutuksia toteutumaan.

MERKITYKSELLINEN SISÄLTÖ

Joensuussa on perustettu Taitamoita korvaamaan perinteisiä kuntouttavan työtoiminnan työpajoja. Kaikki työtehtävät tulevat olemaan kaupunkistrategian mukaisia ja opinnollistettuja. Tehtäviin kuuluu esimerkiksi kiertotalouteen liittyviä polkupyörien kunnostusta ja viriketoiminnan järjestämistä palvelutaloihin. Tehtävien suunnittelussa otetaan huomioon niiden tarjoama merkityksellisyiden kokemus. Kantakaupungin lisäksi Taitamoita perustetaan myös kaupungin viheralueille eräänlaisiksi kylätaloiksi.

TYÖLLISYYDENHOIDON SEURANTA

Joensuussa on otettu käyttöön PowerBI-raportointityökalu. Työllisyystiedot, asiakkuudet ja vaikuttavuus päivittyvät järjestelmään kerran kuussa. Järjestelmän yritystietokanta palvelee työpaikkoja asiakkaille etsiviä duuniagentteja. Kunnan luottamushenkilöillä on pääsy tietoihin, ja tarkoitus on avata tiedot julkisiksi. Järjestelmän tiedon avulla ohjataan kaupungin työllisyystoimintaa sekä suunnitellaan työllisyyttä edistävää monialaista palvelualustaa yhteistyössä laajan toimijaverkoston kanssa.

Eri toimijoiden yhteistyö

on välttämätöntä työllisyyden ekosysteemin menestymiselle.

ASIAKAS SISÄLLÖN- TUOTTAJANA

Lahdessa Inspis ry luottaa työllisyyspalvelun tuottamisessa ihmisten omaan haluun osallistua sisällön tuottamiseen. Inspisläiselle ei anneta valmista työnkuvaa eteen, vaan yhdessä mietitään, mitä kaupungissa tarvitsisi tehdä lähitulevaisuudessa. Porukalla lähdetään ratkomaan haastetta, jokainen oman roolinsa projektissa löytäen. Työllisyysneuvon sisällöt liitetään tiiviisti alueen strategioihin. Inspis mm. pitää yllä kaupunkipyörätoimintaa.

OHJAAJANA VERKOSTOTOIMIJA

Joensuun kaupungin työllisyyspalvelut lähellä työelämää oleville on organisoitu ESR-rahoitteisen Luotsi-hankkeen alle. Luotsissa yksilövalmennusta tekevät duuniagentit rekrytoidaan monipuolisella työelämätaustalla ja verkostoilla. Heitä on perehdytetty palvelujärjestelmään ja palvelutarpeen arviointiin. Vuoden aikana on syntynyt asiakkaille uusia out-of-the-box ratkaisuja, joita ei välttämättä oltaisi saavutettu perinteisen työhönvalmennuksen avulla.

OSAAMISEN TÄSMÄKEHITYS

Espoon kaupungilla ja Omniassa kehittämisen kantava ajatus on se, että asiakas pääsee kulkemaan palvelusta toiseen sotkeutumatta hallintorakenteisiin. Omniassa työllisyyskohtaanto-ongelmaan pureudutaan osaamisen kehittämisen keinoin. Tutkintokoulutuksen lisäksi panostetaan osaamis- ja valmennuspalveluihin. Palveluita laajennetaan maahanmuuttajien osaamiskeskusten toimintamallia mukailien koskemaan työllisyyspalveluiden asiakkaita. Palveluissa asiakas voi täsmäkehittää osaamistaan tarvitsemansa ajan perustaidoissa, työelämävalmiuksissa tai ammatillisessa osaamisessa. Yrityskoordinaattorit tuovat palveluun yritysten tarvelähtöistä tietoa, ja kertovat yrityksille palkkauksen tuen mahdollisuuksista.

TYÖLLISYYTEEN TÄHTÄÄVÄÄ PALVELUNTUOTANTOA

Asiakkaalle tekemisestä asiakkaan tekemiseen

	ELINVOIMAPALVELU	SOSIAALIPALVELU
Tavoite	Työllistyminen	Sosiaalinen kuntoutuminen
Osaamisen kehittäminen	Yhteistyö koulutukseen on tiivis ja uutta kehittävä	Ohjataan hakemaan olemassa oleviin koulutusohjelmiin
Työnhaku	Tiivis yritys yhteistyö ja työnetsintä yksilölliset tarpeet huomioiden	Työnhaku avointen paikkojen kautta
Palvelun tarve	Työllistyminen, sosiaalipalvelu tukena	Sosiaalipalvelu, elämäntalouden hallinta
Ammatillinen sisältö	Tekemisellä tuotetaan yhteiskunnallinen, kaupallinen tai sosiaalinen lisäarvo	Painottuu rutiinitehtäviin
Kehittäminen	Toimintaa kehitetään aktiivisesti ympäristön muutosten myötä	Toiminta pysynyt samana
Henkilöstön osaaminen	Verkostotoimija, tausta voi olla eri aloilta	Sosiaalialan tausta

TYÖLLISYDENHOITO OSANA ALUEELLISTA ELINVOIMAN EKOSYSTEEMIÄ

Työllisyys verkoston yhteisenä tavoitteena

Ekosysteemin toiminta perustuu kaikille osapuolille syntyvään motivaatioon ja hyötyyn. Ekosysteemissä on usein jokin veturi, jota ilman ekosysteemiä ei olisi. Työllisyyden ekosysteemissä kunta voi toimia verkoston kokoajana.

Työllisydenhoito on osa alueen elinvoimaa ja niitä elinkeinoelämän ekosysteemejä, jotka on asetettu strategisella tasolla. Eri toimijoiden yhteistyö ja yhteiset tavoitteet ihmisten työllistymiselle ja hyvinvoinnin lisäämiselle ovat avaimia työllisyyden ekosysteemin menestykselle.

KUNTIEN VÄLINEN YHTEISTYÖ

Tampereen ekosysteemissä työllisyys-, elinvoima-, koulutus- sekä sosiaali- ja terveystoimitukset kulkevat käsi kädessä. Kuntien yhteistyöllä saadaan taattua lähipalvelut kunnassa, ja laaja palveluvalikoima koko alueen tasolla.

TYÖTÄ YHTEISEN TAVOITTEEN ETEEN

Kaupungin aloitteesta Kuhmoon on perustettu Kuhmon Työvire ry. Osallisina siinä ovat seurakunta, kaupunki, Kuntoutussäätiö, yrittäjät sekä naisyrittäjät. Vahvuus on ollut kaikkien toimijoiden sitoutuminen yhteisiin tavoitteisiin. Työvireen tehtävänä on toimia työttömyyden vähentämiseksi ja poistamiseksi, kansalaisten toimeentulon parantamiseksi sekä henkisen ja fyysisen hyvinvoinnin kohottamiseksi. Tavoitteena on myös edistää yrittämisen ja työllistymisen yleisiä edellytyksiä.

JULKISTEN PALVELUJEN TUOTTAMINEN

Seinäjoella on hyödynnetty työllisyyspalveluita julkisten palveluiden tuottamisessa. Työllisyyspalveluita on tarjolla lounasravintolassa sekä lukion, järjestötalon ja pääkirjaston kahvilassa. Kahviloiden työllisyyspalvelut on opinnollistettu, mikä on vauhdittanut muihin kahviloihin työllistymistä. tien yhteistyöllä saadaan taattua lähipalvelut kunnassa, ja laaja palveluvalikoima koko alueen tasolla.

TOIMIJAT SAMAN KATON ALLE

Oulussa on tehty työllisyyden ekosysteemin kumppanuussopimus. Tavoitteena on yhdistää eri organisaatioiden voimavarat työllisyyden edistämiseksi. Yksi konkreettinen yhteistyön muoto strategian toteutumiselle on BusinessAsema, jonka toimijat tarjoavat kattavat palvelut työuraa, kouluttautumista tai yrityksen perustamista suunnitteleville sekä työnantajille, jotka tarvitsevat työvoimaa tai uutta osaamista. Lisäksi BusinessAsemalla on yrityshautomotoimintaa, koululaisille suunnattu Yrityskylä ja FabLab, kaikille avoin digitaalisen pienvalmistuksen laboratorio. BusinessAsema toimii myös uusien ratkaisujen yhteiskehittämisen ja kokeilualustana.

YHTEISÖINVESTOINNIT

Seinäjoella tuetaan osallisuutta mm. yhteisöinvestointien muodossa. Vahva kolmas sektori ottaa oman vastuunsa työllistämisestä kansalaisyhteiskunnassa. Keskimääräistä suuremmat yhteisöinvestoinnit nostavat toiminnan tasoa ja luovat kolmannelle sektorille tarpeen työllistää ihmisiä.

PELIN KEHITTÄMINEN SISÄLTÖNÄ

Kemissä työllisyys- ja sosiaalipalveluiden asiakkaat ovat päässeet kehittämään peliä SOKU-hankkeessa. Merivassa kehitetty lautapeli avaa palvelujärjestelmän sudenkuoppia, joista pelaajan tulee selvitä. Apu löytyy säätiöltä, jossa yksilövalmentajasta tulee rinnallakulkija, joka ohjaa ja auttaa eteenpäin. Yhteistyössä Pohjantähti-opiston kanssa lautapelistä kehitetään sähköistä peliä. Pelin kautta tunnistettiin tarve uudelle ryhmäpalvelulle, OhjaamoStartille. OhjaamoStartti on säätiön tuottamaa sopimuksetonta ryhmävalmennusta, jota toteutetaan yhteistyössä Kemin kaupungin ja Kemi Ohjaamon kanssa. Tavoitteena on madaltaa työllisyyspalveluun osallistumisen kynnystä.

PALVELUT NÄKYVÄKSI OSAKSI YHTEISÖÄ

Hollolassa kunnantalon ravintolassa toimii kuntouttavan työtoiminnan seinätön paja. Kunnan työntekijät kohtaavat työllisyyspalvelussa olevia ihmisiä päivittäin lounastauoillaan. Ravintolapalvelut on pystytty säilyttämään paikassa, joka on ollut haastava markkinaehtoiselle ravintolalle. Kunnanviraston työntekijöiden palaute oman Kastari-ravintolan ruoasta ja palvelusta on ollut erinomaista. Työkokeilun ja työkokemuksen kautta useat työntekijät ovat työllistyneet avoimille työmarkkinoille, kun he ovat saaneet ravintola-alan työllistämisen edellytyksenä olevaa työkokemusta.

KUNNAN OHJAAVA TASO

1. Poliittinen tahtotila tehdä elinvoimaa tukevaa työllisydenhoitoa
2. Työllisydenhoidon näkökulma osaksi alueen strategioita
3. Yhteistyöverkostot, ekosysteemien tuki työllisyys-, yritys-, koulutus- ja vammaispalveluiden välille.
4. Alueen elinkeinorakenteelle sopivien toimintamallien tuki, esim. omavalmentajat, hankinnoilla työllistäminen
5. Rahoituksen ja resurssien ohjaaminen elinvoimaa vahvistavaan työllistymistavoitteeseen

PALVELUNTUOTTAJIEN KÄYTÄNNÖN TASO

1. Strateginen linjaus toiminnan kehittämiseksi elinvoimaympäristön tarpeita ajatellen
2. Henkilöstön osaamistarpeiden kartoitus, koulutus ja mahdolliset rekrytoinnit
3. Yhteistyöverkostot työnantajiin, koulutusorganisaatioihin, vammaispalveluihin sekä sosiaali- ja terveystieteisiin
4. Ammattisisältöjen tarkastelu ja kehittäminen osaamisen kysyntää vastaavaksi

TYÖLLISYYSPALVELUT OVAT ELINVOIMAA TUKEVIA PALVELUITA

Aktiivisilla toimilla kunta voi vaikuttaa kuntalaisten hyvinvointiin ja työllisyys-tilanteeseen.

Tavoitteena on nostaa keskustelua päätöksenteossa ja tarjota konkreettisia askeleita etene-
misen tueksi. Käytännön esimerkit kertovat eri
kuntien konkreettisista malleista nähdä työllisyys-
denhoito elinvoiman näkökulmasta.

Esitteen taustalla on Kunnallisalan kehittämis-
säätiön rahoittama Kuntien vaikuttavat työllistä-
mispalvelut -tutkimus, jonka Vates-säätiö toteutti
2019–2020.

Vates

Vates-säätiö sr
PL 40, 00621 Helsinki
vates-saatio@vates.fi

**KUNTA
LIITTO**

Julkaisun kustantaja:
Kuntaliitto

Julkaisun toimitus:
Anne Kallio

Taitto ja piirrookset:
Minttu Aalto

Valokuvat:
Unsplash
BusinessOulu

Paino:
Savion Kirjapaino

Painos:
3000 kpl